

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XIII. De Rebus Ecclesiæ alienandis vel non. D. 12. S. 2. C. 2. EC. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

TITULUS XIII.

*De Rebus Ecclesiæ alienandis
vel non.*

RES ECCLESIAE aliæ sunt *immobiles*, quibus annumerantur jura fixa incorporalia, v. g. jurisdictionis, juris venandi, &c. Aliæ *mobiles*, quæ sunt *vel pretiosa*, & servando servari possunt, ac ob suum pretium, artem aut antiquitatem conferunt Ecclesiæ specialem splendorem, ad quas etiam referuntur Reliquiæ Sanctorum notabiles; vel *minus pretiosa*, v. g. veteres calices, aut quæ sine damno servari non possunt, ut frumentum, vinum, jumenta, &c.

2. Cùm bona Ecclesiastica sint DEO seu Ecclesiæ consecrata, & Prælati vel Clerici non sint eorum Domini, sed solum usufructuarii, meritò jura ad alienationem rerum Ecclesiasticarum immobilium ac mobilium pretiosarum duo copulativè requirunt, nempe *justam causam* seu evidentem Ecclesiæ utilitatem vel necessitatem, (quæ teste *Wagn. b. t. ad Cap. Ambitiose. Not. 3.* æquiparantur in jure) & debitam *juris solemnitatem*, i. e. maturam deliberationem & consensum Capituli vel legi-

DE REBUS ECCLESIAE ALIENANDIS VEL NON. 413
tini Superioris, ut patet ex Statutis
h. t.

3. I. *In Decret. c. 5.* „Nulli liceat alie-
nare rem immobilem Ecclesiae, sive
agrum, sive domum, sive hortum, nec
creditoribus specialis hypothecae titulo
obligare. Alienationis autem verbum
continet conditionem, i. e. pactum, do-
nationem, venditionem, permutatio-
nem & emphyteusin perpetuam. C. 6. Li-
ceat quibuscunque Ecclesiasticis aliena-
tioni contradicere, cum fructibus aliena-
ta reposcere, & ad hoc auctoritate Ec-
clesiasticâ fulciantur. Et C. 7. Illas verò
terras, quæ de sylvis extirpatis arabiles
sunt factæ, eis hæreditario jure sub an-
nuo censu poterit Episcopus (ob hanc
causam accedente juris solemnitate)
concedere tenendas, à quibus ipsas suo
vel parentum suorum labore constite-
rit fuisse extirpatas, nisi fortè aliis
possent ad majorem Ecclesiae utilita-
tem conferri. Vide *L. 1. T. 41. n. 2.* Item
C. 8. Possessiones etiam, quæ Ecclesiae
minùs sunt utiles, pro aliis utilioribus,
de Fratrum suorum & sanioris partis
consilio & assensu, alienandi seu com-
mutandi libera Episcopo conceditur
facultas.

4. II. *In 6. h. t. c. 1.* decernit Pontifex,

„COR-

„ Concessiones perpetuas bonorum Ec-
 „ clesiae, nisi subsit evidens necessitas vel
 „ utilitas, & desuper tractatus solemnis sit
 „ habitus, non valere. Et C.2. Contractus
 „ omnes etiam jurati, quos de alienatio-
 „ nibus rerum Ecclesiasticarum sine con-
 „ sensu Capituli & licentia Sedis Aposto-
 „ licæ contigit celebrari, & omnia secuta
 „ ita sint irrita, ut nec jus aliquod tri-
 „ buant, nec causam præscribendi. (Ex
 „ dictis in Nucl. Theol. *Exam.* 8. n. 8. §.2.)
 „ Prælati secus facientes ipso facto ab offi-
 „ cio, & Clerici rei conscii, qui id Supe-
 „ riori non denuntiârunt, à beneficiis, quæ
 „ in Ecclesia sic privata obtinent, triennio
 „ suspendantur.

5. III. *In Clement. b. t. c. 1.* „ Perpetuo
 „ Ediçto prohibet Pontifex, ne quis Præ-
 „ latus Monasterii vel Ecclesiae jura, red-
 „ ditus aut possessiones ejusdem alicui ad
 „ vitam sive aliud longum tempus v. g.
 „ decennium, pecuniâ etiam inde receptâ,
 „ quovis modo concedat, nisi necessitas
 „ vel utilitas Ecclesiae hoc poscat, & Su-
 „ perioris assensus accedat; secus faciens,
 „ eo ipso ab officio sit suspensus; neque ex
 „ concessione ipsius de bonis Ecclesiasti-
 „ cis aliquod acquirenti jus acquiritur.
 „ Verùm præmissa ad locationes ad mo-
 „ dicum tempus, vel etiam reddituum

„aut fructuum venditiones faciendas non
 „extenditur. Item C.2. Si Episcopus etiam
 „cum consensu Capituli mensæ suæ vel
 „Capitulari aliquam Ecclesiam uniêrit,
 „hoc irritum esse decernitur, contrariâ
 „quâvis consuetudine non obstante. Ra-
 „tio hujus est, ne Episcopus vel Capitulum
 „suo consensu jus sibi dicat, & in facto pro-
 „prio auctoritatem præstet in sui commo-
 „dum, adeoque hîc requiritur auctoritas
 „Papæ; secus, si ex causa uniantur bene-
 „ficia Præbendis Cathedralibus, quia aliud
 „est Capitulum, aliud singuli de Capitulo.
 „Ita Leuren. *in Foro Benef. p. 3. Q. 891.* Ob
 „hoc etiam rectè docet *Pichler Decis. 84.*
 „non posse Capitulum cassam Capitula-
 „rem invadere, & pecunias ad communes
 „Capituli & Ecclesiæ necessitates in ea af-
 „servatas (quæ juxta *Engel h. t. n. 6.* accen-
 „sentur bonis immobilibus) inter se di-
 „videre, aut census annuos e pecunia elo-
 „cata in bonum Ecclesiæ provenientes in
 „sui utilitatem imminuere vel affrancare.

6. IV. In Extrav. Comm. *Famoso Cap. Ambitiosa un. h. t.* prohibet Pontifex: „In-
 „consultâ Sede Apost. omnium rerum
 „& bonorum Ecclesiasticorum alienatio-
 „nem omnéque pactum, per quod ipso-
 „rum dominium transfertur; concessio-
 „nem, hypothecam, locationem & con-
 „ductio-

„ductio-

„ductionem ultra triennium; necnon in-
 „feudationem, vel contractum emphy-
 „teuticum, præterquam in casibus à jure
 „permiffis, ac de rebus & bonis ab anti-
 „quo in emphyteusin concedi solitis, &
 „cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac
 „de fructibus & bonis, quæ servando ser-
 „vari non possunt, innovando prædecef-
 „forum decreta super hæc edita; secus
 „attentata nullius roboris esse decernit,
 „ita ut res & bona taliter alienata, ad Ec-
 „clesias, Monasteria & loca pia, ad quæ
 „anteà pertinebant, liberè revertantur;
 „& Episcopi vel Prælati aut Rectores be-
 „neficiorum, si inconsulto Pontifice aut
 „contra hujus Constitutionis tenorem
 „alienent bona Ecclesiastica, à regimine
 „& beneficiis eo ipso absque aliqua decla-
 „ratione sunt suspensi & privati.

7. Hanc tamen Extravagantem in suo rigore non esse in Germania receptam, vel per praxin & consuetudinem contrariam ei esse multum derogatum testatur *Wagn. ad Cap. cit.* quia passim videmus Principes Ecclesiasticos, inconsulto Pontifice, similes alienationes ex justa causa facere, non obstante illorum solito juramento, quia hoc habet subintellectam conditionem: *Si & quatenus Extravagans illa est usu recepta.*

8. Ex his inferunt DD. Personas Ecclesiasticas posse absque juris solemnitatibus alienare 1. Res exigui valoris & minus utiles, etiam immobiles, v.g. Terrulas, vineolas, &c. 2. Res, quæ servando servari non possunt. 3. Res, quæ Ecclesiæ sunt magis damnosæ quàm utiles, v.g. ædes ruinosas vendendo, & pretium in utilio-rem usum convertendo; aut veteres calices cum novis commutando, quia per hoc potius res Ecclesiæ meliorantur. 4. Res immobiles ab antiquo in Feudum vel emphyteusim dari solitas de novo concedere in Ecclesiæ utilitatem, quia tunc non est alienatio, cum res illæ nondum pleno jure ad Ecclesiam redierint, nec Prælati iis aliter utatur, quàm antè sit usus; deinde res semel facta alienabilis, semper manet alienabilis, ut ait *Barb. in axiom. c. 21*. Secus, si res immobilis sit rursum Ecclesiæ incorporata. 5. Parochos vel beneficiatos posse per triennium, non ultra elocare fundos; ipsis tamen solos fructus agrorum, arborum, &c. ultra septennium locare non est prohibitum. Verùm illud triennium debet esse utile & fructuosum; hinc ager, qui alternis tantum annis fertilis est, ad sexennium; si singulis solùm trienniis, ad novennium absque solemnitate elocari potest. 6. De-

D d

aique

nique statuit Trident. *sess. 24. de Ref. c. 11.*
 „Omnes locationes, si anticipatis solu-
 „tionibus fiant à Clericis, nullatenus in
 „præjudicium successorum validæ intel-
 „ligantur. Unde successor locationi ab
 antecessore factæ, etiam ante lapsum trien-
 nii, stare non tenetur, quia in beneficio
 succedit jure novo, non jure antecessoris,
 non enim consequitur jus à defuncto sicut
 hæres, sed à Superiore, à quo habet insti-
 tutionem; nisi in utilitatem Ecclesiæ cum
 consensu Superioris diuturnior locatio
 facta fuerit, ut decernitur *L. 5. T. 4. c. 4.*

*Quid possint Prælati Regulares in alie-
 natione bonorum Monasterii?* Eorum Pri-
 vilegia & consuetudines sunt attendenda.

TITULUS XIV. XV. & XVI.

*De Precariis, Commodato, & De-
 posito.*

I. **P**RECARIÆ dicuntur contractus à jure
 Canonico introductus, (qui tamen
 hodie penitus in usu esse desin-
 alicui ad preces causâ remunerationis, vel
 ob factam promissionem tempore mortis
 benefaciendi cum ordinaria alienationis
 solemnitate fundus vel res Ecclesiæ ad
 tempus aut dies vitæ gratis vel sub annua
 pensione conceduntur. Circa quas statui-